

Gorski kotar - stanište velikih zvijeri

Hrvatska je jedna od rijetkih zemalja Europe u kojima obitavaju tri velike zvijeri: smeđi medvjed, sivi vuk i euroazijski ris. Njihovim idealnim staništem smatra se Gorski kotar jer obiluje dolinama, bistrim gorskim riječkama Kupom, Čabrankom i Dobrom, brojnim potocima, prostranim šumama, travnatim proplancima, rudinama i planinama koje se izdižu i do 1500 m nad morskom površinom. Velike zvijeri žive u prostranim goranskim šumama koje im pružaju zaklon i hrana, a njihova je prisutnost u staništu najučinkovitija kroz tragove, izmet ili ostatke plijena koji se mogu pronaći od kanjona rijeke Kupe (200 m n. m.) pa sve do vršnog grebena Bjelolasice (1534 m n. m.). Šume su najveće prirodno bogatstvo Gorskog kotara i njegov temeljni fenomen, a danas čine sastavni dio europske ekološke mreže NATURA 2000. U tom šumskom ekosustavu velike zvijeri imaju ulogu vršnih predatora koja se smatra ključnom za održavanje ekološke ravnoteže samog ekosustava, ali i biološke raznolikosti mnogo šireg područja. Šume Gorskog kotara karakterizira krški teren koji obiluje špiljama i pukotinama koje medvjedima omogućavaju brloženje odnosno miran zimski san. Osobitosti stjenovitih i teško prehodnih krških terena pogoduju i risoj populaciji koja rado boravi u šumskim predjelima na stjenovitim rastrganim vapneničkim blokovima. Vuku odgovaraju veća prostorija očuvane divlje prirode. Iako nije ovisan isključivo o šumskom terenu, danas ga se u Gorskem kotaru najčešće može naći u zabačenim dijelovima gdje se izmjenjuju guste šume s većim šumskim čistinama, lokalno znanim kao šumski lazi.

Bez očuvanosti prirodnih staništa i mnogolikosti živoga svijeta, ali i dovoljnog razumijevanja, ne bi bio moguć niti suživot ljudi s velikim zvijerima.

Impressum: autor teksta JU Priroda; lektura Adverbum d.o.o.; fotografije P. Krstinić, J. Kusak, M. Modrić, D. Štefančić, E. Vučeta; oblikovanje Studio Smart 69; tisk Printera grupa d.o.o., 2018.

O projektu

NAZIV PROJEKTA: Centar za posjetitelje o velikim zvijerima
EU OKVIR: Operativni program „Konkurentnost i kohezija 2014. - 2020.“; 6c2 „Povećanje atraktivnosti, edukativnog kapaciteta i održivog upravljanja odredištima prirodne baštine“

NOSITELJ PROJEKTA: Javna ustanova „Priroda“

PARTNERI NA PROJEKTU: Općina Ravna Gora, TZ Općine Ravna Gora

UKUPNA VRIJEDNOST PROJEKTA: 8.180.006,45 kuna

UKUPNI PRIHVALJIVI TROŠKOVI: 7.152.287,09 kuna

EU SUFINANCIRANJE PROJEKTA: 5.006.600,96 kuna

SUFINANCIRANJE MRRFEU: 1.062.989,30 kuna

RAZDOBLJE PROVEDBE PROJEKTA: 1.6.2015. – 1.9.2020.

Aktivnosti u okviru projekta:

- obnova i prenamjena postojeće ruševne zgrade u Centar za posjetitelje »Velike zvijeri«
- uređenje i opremanje multimedijalnog izložbenog postava i multifunkcionalne dvorane
- osmišljavanje i razvoj edukativnih i istraživačkih radionica
- izrada knjige o istinitim zgodama i legendama o velikim zvijerima i dječje slikovnice/bajanke
- osmišljavanje i izrada suvenira inspiriranih prirodnom baštinom te osmišljavanje i održavanje manifestacije »Dani velikih zvijeri«
- zapošljavanje novih kadrova
- izrada Marketinškog i Akcijskog plana upravljanja posjetiteljima
- postavljanje turističke signalizacije i energetski učinkovitih klupa
- izrada promotivnih materijala i promocija na specijaliziranim sajmovima i u medijima
- početna i završna konferencija projekta.

Europska unija
Zajedno do fondova EU

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOWI

Općina Ravna Gora TZ Općine Ravna Gora

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj (www.strukturnifondovi.hr).

Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Javne ustanove »Priroda«.

Primorsko-goranska županija, Javna ustanova »Priroda«,
Grivica 4, 51000 Rijeka, 00 385 51 352 400
www.ju-priroda.hr, www.centar-velikezvijeri.eu

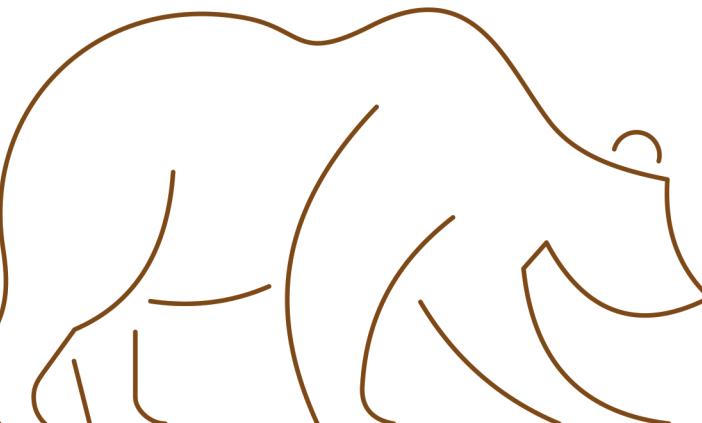
Centar za posjetitelje o velikim zvijerima

Smeđi medvjed (*Ursus arctos*)

Najveća europska zvijer, smeđi medvjed (*Ursus arctos*) u Hrvatskoj, osim što krasi kovanicu od 5 kuna, pravi je ukras i naših šuma. Lako spada u zvijeri, većinom se hrani biljem, šumskim plodovima i ličinkama, pa su zbog toga neke od biljnih vrsta nazvane prema medvjedu kao npr. medvjedi luk i medvjede grožđe. Za vedrih noći, »Velikog medvjeda« možete vidjeti i na zvjezdanim nebima, a ako pak na blatinjaviom šumskom putu uočite otisak nalik ljudskom stopalu, na medvjedem ste tragu!

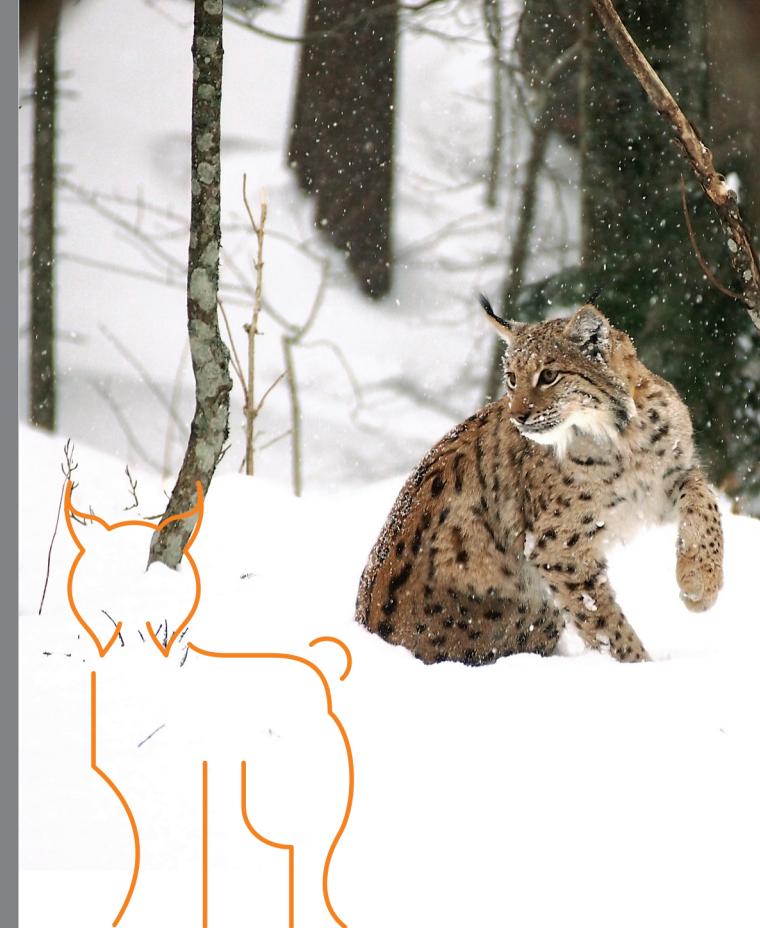
Jeste li znali da postoje »medvjeda stabla« o koja se medvjedi redovito leđima češu, ostavljajući tako svoj mirisni trag?

Sivi vuk (*Canis lupus*)

Vidjeti sivog vuka u Gorskem kotaru (*Canis lupus*) uživo prava je rijetkost, a goranske šume oduvijek su njegovo stanište, o čemu svjedoče i brojni toponimi kao npr. Vučnik, Vučji dolci, Vučje glave. Upravo ta karizmatična životinja zaokuplja ljudsku maštu danas, jednako kao i u prošlosti, te osim važne ekološke uloge, neizostavno je »biće« pučkih vjerovanja. Vukovi žive i love plijen u čopor, zajednici koju čini jedan par nesrodnih vukova, dok su ostali vukovi njihovi potomci.

Jeste li znali da teritorij na kojem vukovi žive, obilježavaju urinom, izmetom, grebanjem po tlu i zavijanjem?

Euroazijski ris (*Lynx lynx*)

Skrvit i nečujan stanovnik goranskih vrleti, nosi brkove, bradu i čuperke na ušima, a krvno mu je točkasto, gotovo egzotičnog, afričkog uzorka. Opis je to euroazijskog risa (*Lynx lynx*), čija brojnost je trenutno najmanja od svih velikih zvijeri u Hrvatskoj. Risa u šumama Gorskog kotara, s obzirom na to da je bio istrijebljen, nije bilo gotovo 70 godina, sve do 1973. kada je ponovno naseljen u Sloveniju iz koje se dalje proširio Dinariđima. Ris, stjernan u kut, glasno reži i frkće, pa se s razlogom kaže za nekoga da je »ljut kao ris!«

Jeste li znali da svaki ris ima različit raspored točaka na krvnu, što omogućuje istraživačima raspoznavanje i praćenje različitih jedinki snimljenih foto-zamkama?